

Handläggare
Nils Wahlman
08-508 26970
nils.wahlman@stockholm.se**Till**
Fastighetsnämnden
2017-05-16

Fastighetskontorets hantering för att motverka svart arbetskraft hos våra leverantörer.

Förslag till beslut

Fastighetsnämnden godkänner föreslagen hanteringsordning av svart arbetskraft hos fastighetskontorets leverantörer.

Åsa Öttenius
Förvaltningschef

Nils Wahlman
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Stadsrevisionens granskning av hantering av svart arbetskraft i fastighetsnämnden samt två av stadens fastighetsbolag har visat att det förebyggande skyddet mot anlitande av svart arbetskraft behöver stärkas. Stadsrevisionen har därför föreslagit fyra principiella åtgärder som bör vidtas. Detta tjänsteutlåtande beskriver hur fastighetskontoret avser att implementera Stadsrevisionens rekommendationer för att förbättra hantering av svart arbetskraft.

Fastighetskontoret kommer att vidta följande åtgärder för att förbättra hanteringen av svart arbetskraft:

- Förbättrade skatte- och arbetsgivaravgiftskontroller under avtalens löptid.
- Införande av egna kontroller av ID06/personalliggare under avtalens löptid.
- Uppdatera riktlinjer, instruktioner och checklistor utifrån ovanstående åtgärder
- Uppdatera krav på vilka kontroller som huvudentreprenören ska genomföra.

- Löpande genomföra informationsinsatser och utbildningar i verksamheten.
- Följa eventuella uppdateringar av riktlinjer som Stadsrevisionen ålagt Stadsledningskontoret att ta fram.
- tillämpa *Vita jobbmodellen* så fort riktlinjer och anvisningar finns tillgängliga.

Utlåtande

Bakgrund

Stadsrevisionen har granskat om fastighetsnämnden, AB Familjebostäder samt AB Stockholms hem vidtar tillräckliga åtgärder för att säkerställa att anlitade leverantörer inte använder svart arbetskraft. Granskningens rapport, daterad den 21 februari 2017, visar att nämnden och bolagen behöver stärka det förebyggande skyddet mot anlitande av svart arbetskraft.

De granskade bolagen och nämnden ställer krav på huvudentreprenören avseende svart arbetskraft, och huvudentreprenören ansvarar även för att underentreprenörer betalar arbetsgivaravgifter och skatter. Bristerna ligger framförallt i att det inte framgår hur kontrollerna ska utföras i byggfasen/driften, samt att inga krav på dokumentation av uppföljning ställs.

Stadsrevisionen lämnar utifrån sina iakttagelser och bedömningar fyra rekommendationer kring förbättringsåtgärder:

- Kommunstyrelsen bör utveckla tillämpningsanvisningar.
- Fastighetskontoret (och bolagen) bör ta fram riktlinjer för förebyggande åtgärder, kontroll samt dokumentation.
- Fastighetskontoret (och bolagen) bör ta fram beställarriktlinjer för krav, kontroller och dokumentation riktade till huvudentreprenören så att kontroll av underentreprenörer utförs på riktigt sätt.
- Fastighetskontoret (och bolagen) bör löpande genomföra utbildnings- och informationsinsatser.

Fastighetskontoret genomför idag ett antal kontroller för att motverka nyttjande av svart arbetskraft och för att säkra acceptabla arbetsvillkor:

- Kontroll av skatter och arbetsgivaravgifter sker via Skatteverket i alla upphandlingar. Kontoret kräver också att huvudentreprenören ska göra motsvarande kontroll av underentreprenören.

- Krav på ID06 och elektronisk personalliggare ställs i kontorets avtal. Fastighetskontoret har dessutom viten kopplade till brister i denna hantering (elektronisk personalliggare är skatteverkets kontrollverktyg för att säkra entreprenörerna betalar skatter och arbetsgivaravgifter för samtlig personal).
- Under avtalsdrift sker löpande kontroll mot Bisnode (kreditupplysning) där fastighetskontoret får avisering om där uppstår skatteskuld eller obetalda arbetsgivaravgifter hos en entreprenör/leverantör.

Utöver kärnfrågorna ovan kring svarta arbeten, kontrollerar fastighetskontoret även arbetsvillkor:

- Fastighetskontoret kräver i dess avtal att svensk arbetsmiljölagstiftning ska följas. Viten är kopplade till eventuella brister.
- I kontorets samtliga avtal återfinns klausuler för att motverka diskriminering. Viten är kopplade till brister.
- Kontoret har precis implementerar en uppförandekod för leverantörer som ställer tydliga och konkreta krav kring grundläggande arbetsvillkor.

Revisionsrapporten berör också *Vita jobbmodellen*, vilket är en kontroll av arbetsvillkor och minimilönenivåer överenskomna med arbetsmarknadens parter. Stadsledningskontoret kommer inom kort att presentera stadens lösning för denna hantering. Fastighetskontoret kommer att implementera stadsledningskontorets anvisningar när de finns tillgängliga.

Bristerna i Fastighetskontorets hantering för att motverka svarta jobb är följande:

- Bristfällig uppföljning i projekt eller drift när väl avtalen är på plats. Detta gäller både ramavtal och projektspecifika avtal.
- Inga tydliga instruktioner / krav på huvudentreprenören hur kontrollen i projekt eller driftsfasen ska genomföras och dokumenteras
- Finns ingen utbildning eller information om hur svarta jobb ska motverkas.

Mål och syfte

Målet är säkerställa att fastighetskontoret har väl fungerande krav och kontroller för att motverka svart arbetskraft hos våra entreprenörer och leverantörer.

Fastighetskontoret behöver vidta ett antal åtgärder framförallt kring uppföljning och dokumentation under projektens genomförande och drift för att förbättra hanteringen av svart arbetskraft. Dessa åtgärder beskrivs i detta dokument

Åtgärder

Baserat på Stadsrevisionens förslag kommer fastighetskontoret att genomföra följande förbättringar:

- Förbättra hantering av skatte- och arbetsgivaravgiftskontroll under avtalens löptid:
 - Kvartalsvis uppföljning.
 - Uppföljningen ska dokumenteras.
 - Motsvarande uppföljning kommer att krävas att huvudentreprenören genomför gentemot underentreprenörer.
- Införa egna kontroller av ID06/personalliggare under avtalens löptid:
 - Fastighetskontoret ska göra stickprovskontroller av entreprenörer och underentreprenörer.
 - Huvudentreprenör ska göra stickprovskontroller av egen personal samt underentreprenörer.
 - Kontroller ska dokumenteras.
- Uppdatera riktlinjer, instruktioner och checklistor utifrån ovanstående åtgärder.
- Uppdatera krav på vilka kontroller som huvudentreprenören ska genomföra av anlitate underentreprenörer utifrån ovanstående åtgärder.
- Löpande genomföra informationsinsatser och utbildningar kring hur man ska agera om svart arbetskraft eller andra oegentligheter upptäcks.
- Följa eventuella uppdateringar av riktlinjer som Stadsrevisionen ålagt stadsledningskontoret att ta fram.

- Tillämpa *Vita jobbmodellen* så fort riktlinjer och anvisningar finns tillgängliga.

Tidsplan

Arbetet är redan påbörjat och riktlinjer, tillämpningsanvisningar, checklistor, avtalstexter med mera ska vara färdiga under juni 2017.

Utbildning av användare kommer att ske under augusti/september 2017, varefter de nya arbetsmetoderna kan implementeras omedelbart under kvartal tre 2018.

Organisation

Huvuddelen av arbetet kommer att genomföras på kontorets upphandlingsenhet. Representanter från kontorets projektavdelning och driftenhet kommer att medverka.

Ekonomi

Genomförande kommer att kunna utföras inom ramen för daglig drift varför inga projektspecifika kostnader kommer att uppstå.

Samråd

Fastighetskontoret samråder i denna fråga med både stadsledningskontoret, berörda bolag samt trafikkontoret och exploateringskontoret.

Miljökonsekvenser

Inga miljökonsekvenser är identifierade.

Risker

Uppföljningen utgör en risk, i de fall den blir för komplex och därmed kostnadsdrivande. Fastighetskontoret kommer att arbeta för att uppföljningen blir så effektiv som möjligt utan att tappa i kvalitet.

Plan för uppföljning

Kan ske på nämndens anmodan.

Slut

Bilagor

1. Revisionsrapporten